

Planningsprotocol en werkwijze pro-formazittingen rechtbank Oost-Brabant

1 maart 2026

Inhoud

Planning	3
Planning 1 ^e pro-forma	3
Procesverloop vervolgpplanning na 1e pro-forma	4
Verhinderdata	5
Na schorsing/opheffing VH	5
Werkwijze	6
Werkwijze pro-forma	6
Werkwijze pro-forma regie	7
Uitgangspunten voor pro-forma regie:	7
Procesafspraken	9
En tenslotte	9

Om de beperkte zittingscapaciteit in de strafrechtspraak op een juiste manier over de te behandelen strafzaken te verdelen, wordt bij de rechtbank Oost-Brabant de noodzaak gevoeld om de planning van pro-formazaken eenduidig vast te leggen en de zittingstijd van pro-formazaken te verkorten. Dit past bij het idee van zaakseigenaarschap, wat inhoudt dat de zaak de voorzitter volgt. Tegelijkertijd moeten voor een goede behandeling van een strafzaak alle relevante onderwerpen aan de rechter kunnen worden voorgelegd. Dit alles kan enkel worden bereikt met de nodige inspanning van alle betrokken procespartijen.

Dit protocol bevat de werkwijze voor pro-formazittingen van de rechtbank Oost-Brabant met ingang van 1 april 2026. Dit protocol vervangt de “Werkwijze (planning) grote strafzaken” en omvat alle pro-forma en pro-forma regiezittingen in zaken met meerderjarige verdachten. Jeugdzaken zijn hiervan dus uitgezonderd.

Onder pro-forma zitting wordt verstaan: de niet-inhoudelijke behandeling van een zaak van een voorlopig gehechte verdachte op een openbare terechtzitting van een meervoudige kamer.

Er zal onderscheid worden gemaakt tussen pro-formazittingen waarin alleen over de voortdrijving van de voorlopige hechtenis wordt gesproken, hierna genoemd: **pro-forma** en pro-formazittingen waarin ook regie wordt gevoerd, hierna genoemd **pro-forma regie**.

Daar waar in dit protocol wordt gesproken over een termijn van twee werkdagen wordt telkens bedoeld: de periode ingaande de werkdag na het versturen van het bericht tot het einde van de tweede werkdag om 17.00 uur.

Planning

Planning 1^e pro-forma

Bij de behandeling van de eerste vordering gevangenhouding tijdens de raadkamer gevangenhouding noemt de officier van justitie een door de verkeerstoren voorgestelde datum en forum waarop de zaak gepland staat. Indien het forum een meervoudige kamer is, deelt de officier van justitie onderbouwd mee of sprake kan zijn van een inhoudelijke behandeling of van een pro-forma of een pro-forma regie. Op de raadkamerzitting is er ruimte om daarover kort van gedachten te wisselen.

De voorzitter van de raadkamer gevangenhouding stelt de verkeerstoren meteen na afloop op de hoogte van de tijdens die zitting gemaakte afspraken.

Afwijken van de ingeplande datum

Indien de advocaat verhinderd is op de door de officier van justitie genoemde datum stuurt de advocaat binnen twee werkdagen een e-mail aan de verkeerstoren en geeft daarbij de verhinderdata op voor de komende drie maanden.

Na ontvangst van de gevraagde verhinderdata wordt een nieuwe datum voor de zitting gepland in afstemming met de officier van justitie, de voorzitter van de zitting

waarop de zaak gepland was en - in geval van een planning voor een inhoudelijke zitting - met de advocaat van benadeelde partij(en).

Wordt na bevestiging van de planning door de verkeerstoren de zaak overgenomen door een andere advocaat, dan is die advocaat gebonden aan de door de rechtbank reeds vastgestelde data, conform het landelijk aanhoudingsprotocol.

Mochten er wijzigingen optreden in de planning die tijdens de raadkamerzitting naar voren is gebracht, bijvoorbeeld omdat een inhoudelijke behandeling een pro-forma-behandeling moet worden of een regiekarakter moet krijgen, dan is de officier van justitie verantwoordelijk voor het zo spoedig mogelijk doorgeven daarvan aan de verkeerstoren.

Indien de voorzitter van de zittingscombinatie om organisatorische redenen de afgesproken datum en/of tijdstip niet haalbaar acht, stuurt deze bericht aan de verkeerstoren die hiervan de advocaat en de officier van justitie in kennis stelt. Aan de advocaat en de officier van justitie wordt in dat geval verzocht om binnen twee werkdagen nadien nieuwe verhinderdata op te geven voor de drie maanden die volgen op de behandeling in raadkamer gevangenhouding. Na ontvangst daarvan worden een nieuwe zittingsdatum en -tijdstip vastgesteld.

Bijzonderheden zaken op maat uit de code zaakstoedeling.¹

Na de voorgeleiding verzamelt de teamvoorzitter van het team Stafrecht informatie over de strafzaak voor een beeld van het feitencomplex en het aantal betrokken verdachten.

Aan de hand van die informatie wordt een zaaksvoorzitter (hierna: voorzitter) met griffier aangewezen. Zij gaan vanaf dat moment de regie van de strafzaak voorbereiden en houden de strafzaak aan zich.

Procesverloop vervolplanning na 1e pro-forma

De rechtbank Oost-Brabant werkt zoveel mogelijk met een vaste kamerstructuur. Wanneer een zaak is toebedeeld aan een kamer zal de verkeerstoren de zaak doorplannen bij die betreffende kamer of bij een kamer waarin de voorzitter of de oudste rechter zitting neemt.

Bij zaken die pro-forma zijn gepland, plant de verkeerstoren vóórdat deze pro-formazitting plaatsvindt een nieuwe zittingsdatum daaropvolgend. De verkeerstoren doet per e-mail of telefonisch aan de advocaat en de officier van justitie een datumvoorstel of vraagt verhinderdata in een bepaalde periode op en deelt daarbij zoveel mogelijk mee of er wordt uitgegaan van een pro-forma of een pro-forma regie of een inhoudelijke behandeling. Als er wordt uitgegaan van een inhoudelijke

¹ *Zaken op maat zijn met name geruchtmakende zaken, megazaken of zaken van bovengemiddelde zwaarte, team- of rechtsgebied overstijgende zaken en clusters van zaken. Deze zaken worden rechtstreeks door de teamvoorzitter aan rechters toegedeeld, waarbij rekening wordt gehouden met senioriteit, een evenwichtige zittingscombinatie en ervaring met (media)druk.*

behandeling wordt ook rekening gehouden met verhinderdata van de advocaat van benadeelde partij(en).

Op de eerste pro-formazitting wordt het tijdschema (spoorboekje) van de strafzaak in overleg gemaakt. De officier van justitie maakt bekend wanneer het eindproces-verbaal en de definitieve tenlastelegging (vermoedelijk) gereed zijn. Er wordt een eerste inventarisatie gemaakt van de onderzoekswensen. Aan de hand van die gegevens wordt bepaald of en wanneer de regiezitting gaat plaatsvinden, wanneer de inhoudelijke behandeling verwacht gaat worden en waar mogelijk de inschatting van de uren/dagen die de inhoudelijke behandeling gaat duren. Voor zover al onderzoekswensen geformuleerd zijn, zoekt de voorzitter contact met de rechter-commissaris om tot een planning te komen van getuigenverhoren en het uitvoeren van andere onderzoekswensen. Op de eerste pro-formazitting worden ook de data van de volgende pro-formazittingen vastgesteld, voor zoveel mogelijk in overleg met de officier van justitie en de verdediging.

Het is de verantwoordelijkheid van de officier van justitie om eventuele tussentijdse wijzigingen in de beoogde procesgang tijdig aan de verkeerstoren en de advocaat te melden.

Verhinderdata

Als het voor het doorplannen van een zaak noodzakelijk is om verhinderdata door te geven dienen deze tijdig - dus binnen twee werkdagen - te worden doorgegeven. De verkeerstoren zal binnen twee werkdagen na ontvangst van alle benodigde verhinderdata de zittingsdatum meedelen. Indien op de uitvraag door de verkeerstoren een afwezigheidsbericht is gevolgd, neemt de verkeerstoren contact op met de waarnemer die in het bericht wordt genoemd. Indien er geen waarnemer in het bericht wordt genoemd, wordt contact opgenomen met het kantoor/parket. Als niet of niet tijdig verhinderdata worden opgegeven of geen datum beschikbaar is die overeenkomt met beschikbare zittingsruimte, dan worden de advocaat en de officier van justitie per e-mail door de verkeerstoren geïnformeerd over datum en tijdstip waarop de pro-formazitting is gepland. De advocaat dient zich in dat geval bij verhindering te laten vervangen. Het voorgaande geldt ook ten aanzien van de officier van justitie.

De datum/data van de inhoudelijke zitting wordt te allen tijde afgestemd met de officier van justitie en de verdediging.

Na schorsing/opheffing VH

Indien de voorlopige hechtenis wordt opgeheven of de verdachte wordt geschorst en de zaak al is doorgepland voor een volgende pro-formazitting, beslist de voorzitter of de geplande zitting komt te vervallen of niet.

Werkwijze

Werkwijze pro-forma

Vooraf indienen van VH-verzoeken en stukken

Verzoeken over voorlopige hechtenis en stukken ter onderbouwing daarvan dienen, ter beperking van de spreektijd (zie hieronder), door de verdediging schriftelijk en gemotiveerd² te worden ingediend, uiterlijk de laatste werkdag voorafgaand aan de zitting om 12.00 uur via het centrale e-mailadres van de strafgriffie van de rechtbank (strafrecht.obr@rechtspraak.nl). Van de notitie stuurt de advocaat een kopie naar de administratie van het betreffende parket. De officier van justitie reageert zo mogelijk schriftelijk vóór aanvang van de zitting aan de rechtbank (strafrecht.obr@rechtspraak.nl) en de advocaat. Van deze stukken wordt tevoren door de rechtbank kennisgenomen.

Beperkte tijd op de zitting

Voor een eerste pro-forma wordt in beginsel 30 minuten en voor een volgende pro-forma in beginsel 20 minuten zittingstijd gereserveerd. Op de zitting is de **spreektijd** van zowel de officier van justitie als de advocaat in beginsel **beperkt tot maximaal 7 minuten**. Indien op de pro-formazitting geen verzoeken of wensen te bespreken zijn is voorstelbaar dat de verdachte voor die pro-formazitting afstand doet van zijn aanwezigheidsrecht. Indien bekend is dat niemand zal verschijnen zal de zittingstijd worden teruggebracht tot 5 minuten.

In zeer uitzonderlijke gevallen kan de officier van justitie en/of de advocaat meer tijd aanvragen bij de voorzitter. Dit dient op de voorafgaande pro-formazitting of uiterlijk 8 weken voorafgaand aan de zitting kenbaar te worden gemaakt. De voorzitter beslist over de spreektijd.

In zaken op maat wordt voor de eerst pro-formazitting in beginsel 45 minuten voor één verdachte of 30 minuten per verdachte bij meerdere verdachten aan zittingstijd gereserveerd. Ook voor deze zittingen geldt in beginsel de spreektijd van 7 minuten. Op volgende pro-formazittingen zal de gereserveerde tijd in beginsel korter zijn. Dit bespreekt de voorzitter met partijen op de voorgaande zitting.

Medelen beslissingen

De rechtbank streeft ernaar om beslissingen op voorlopige hechtenisverzoeken direct ter terechtzitting mede te delen, maar zo nodig wordt op een later moment van de dag beraadslaagd en beslist. De beslissingen worden in dat laatste geval door de griffier aan de advocaat en de officier van justitie per e-mail medegedeeld. Deze voorlopige hechtenisbeslissingen en de daaraan ten grondslag liggende motivering worden opgenomen onderaan het proces-verbaal van de zitting.

² Hierbij kan volstaan worden met een puntsgewijze weergave van de verzoeken met een korte onderbouwing (met eventueel onderliggende stukken). Voor zover de beperkte spreektijd niet voldoende ruimte geeft voor de motivering van de verzoeken dient deze in dit schriftelijk stuk te worden opgenomen.

Eventuele opheffings- of schorsingsbeslissingen worden in een aparte beslissing vastgelegd.

Werkwijze pro-forma regie

Regie alleen als er redelijkerwijs iets te beslissen valt

Een pro-forma regiezitting wordt alleen gepland wanneer dat in een zaak redelijkerwijs nodig is. Daarover wordt telkens overleg gevoerd tussen rechtbank en partijen op de voorliggende zitting en de eerste keer al in raadkamer gevangenhouding.

De eerste pro-forma is zonder regie, tenzij...

Vanaf het moment van dagvaarden komt de regie formeel bij de zittingsrechter te liggen. Omdat in de praktijk door de verdediging vaak nog geen volledige onderzoekswensen (kunnen) worden kenbaar gemaakt, wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de eerste pro-forma wordt ingepland als een pro-forma zonder regie. Desondanks kunnen - een week voor de eerste pro-formazitting - schriftelijk verzoeken aan de rechtbank worden gericht (met in achtname van de spreektijd), waarop de rechtbank direct of op een door haar nader te bepalen moment zal beslissen.

Uitgangspunten voor pro-forma regie:

- Geen regie zonder definitieve tenlastelegging
- Geen regie als het dossier niet klaar is
- Voldoende voorbereidingstijd voor verdediging

De termijn tussen het verstrekken van het eindproces-verbaal en de definitieve tenlastelegging enerzijds en de datum waarop de pro-forma regie plaatsvindt anderzijds bedraagt **tenminste 14 dagen**. Bij omvangrijke dossiers (meer dan 500 pagina's) en/of bij complexe dossiers zal een termijn van **vier weken** worden gehanteerd. Op verzoek kan de rechtbank als daar aanleiding voor is deze termijn aan de aard van de zaak (rekening houdend met de omvang van het dossier) aanpassen. Dit zal in zaken op maat veelal het geval zijn en dient op een aan de regie voorafgaande zitting na overleg met partijen door de voorzitter te worden vastgesteld.

Let op: de voorbereiding van de pro-forma regie vraagt extra stappen

Voor elke pro-formazitting met regie dient de advocaat de punten die deze aan de rechtbank ter beslissing wil voorleggen (onderzoekswensen en ook verzoeken die samenhangen met de voorlopige hechtenis) **uiterlijk een week voorafgaand aan de zitting** gemotiveerd per e-mail toe te zenden aan het centrale e-mailadres van de griffie (strafrecht.obr@rechtspraak.nl) en aan de administratie van het betreffende parket.

De officier van justitie dient **uiterlijk één dag voor de zitting** eveneens per e-mail te reageren op de ingezonden wensen. Deze reactie wordt toegezonden aan de griffie (strafrecht.obr@rechtspraak.nl) en aan de advocaat.

Het debat op de zitting wordt zo beperkt tot een re- en dupliek en de rechtbank kan zich reeds voorbereiden op de te nemen beslissingen. In dat verband wordt erop aangedrongen op de zitting slechts aanvullingen op de (onderzoeks)wensen naar voren te brengen als dat strikt noodzakelijk is en/of redelijkerwijs voortvloeit uit aanvullende stukken of anderszins nieuwe informatie.

Voor (onderzoeks)wensen van de officier van justitie geldt het vorenstaande evenzeer.

In zaken op maat kan vanwege de complexiteit van de zaak of de omvang van het dossier van deze termijnen worden afgeweken. Afwijkende termijnen dienen op een aan de regie voorafgaande zitting na overleg met partijen door de voorzitter te worden vastgesteld.

Gang van zaken op de pro-forma regie

Uitgangspunt bij het plannen van een pro-forma regie is dat er een half uur voor de zitting wordt uitgetrokken. Indien daar goede gronden voor bestaan kan de voorzitter besluiten dat er meer tijd nodig is (maatwerk). Op de zitting is de **spreektijd** van zowel de officier van justitie als de advocaat in beginsel **beperkt tot maximaal 7 minuten**.³

De spreektijd dient als repliek en dupliek op de schriftelijk ingediende standpunten (en uiteraard op de met voortdurende van de voorlopige hechtenis samenhangende punten). De rechtbank heeft zich op die punten kunnen voorbereiden en zal in de meeste gevallen direct beslissingen kunnen mededelen. Mocht ervoor gekozen worden om later op de dag beslissingen mede te delen, dan krijgen de verdediging en het Openbaar Ministerie desgewenst van de griffier een samenvatting van die beslissingen per e-mail. Een beslissing kan als aanvulling op het proces-verbaal aan het proces-verbaal worden gehecht. Het mededelen van beslissingen door middel van een schriftelijke uitspraak of tussenbeslissing behoort ook tot de mogelijkheden.

In zaken op maat zullen, indien daartoe noodzaak bestaat, tijdens een aan de regiezitting voorafgaande zitting afspraken gemaakt worden over de spreektijd op de regiezitting.

Bijzonderheden voor de zaken op maat

De regiezitting wordt gepland na het afgesproken tijdstip van het gereedkomen van het eindproces-verbaal. Voor de regiezitting worden alle verdachten, gedetineerd en niet-gedetineerd, opgeroepen of gedagvaard, zodat alle onderzoekswensen in kaart kunnen worden gebracht en daarop door de rechtbank kan worden beslist.

Op de laatste pro-formazitting, ongeveer drie maanden voor de inhoudelijke behandeling, wordt door de voorzitter beoordeeld of de geplande inhoudelijke

³ De spreektijd is even kort als bij de pro-forma zonder regie, ook al is er 10 minuten meer zittingstijd geappointeerd (20 min versus 30 min). Deze 10 minuten extra zittingstijd zijn bedoeld voor vragen die de MK aan adv/ovj heeft, voor beraadslaging en voor het mededelen van de beslissing.

behandeling haalbaar is. Daartoe wordt overleg gevoerd met de officier van justitie en de verdediging. De voorzitter beoordeelt in overleg met de griffier of de eerdere inschatting van de uren/dagen die de inhoudelijke behandeling gaat duren aanpassing behoeft. Hierbij betreft de voorzitter de officier van justitie en de verdediging.

Procesafspraken

In geval er onderhandelingen worden gevoerd om tot procesafspraken te komen tussen officier van justitie en verdediging worden de voorzitter én de rechter-commissaris van de voortgang op de hoogte gehouden, zodat tijdig bepaald kan worden of de planning en wijze van behandeling van de strafzaak dient te worden aangepast.

En tenslotte

Maatwerk blijft mogelijk

Deze werkwijze geldt als uitgangspunt voor de zaken waarin pro-formazittingen nodig zijn.

Het blijft mogelijk om maatwerk te leveren waar de voorzitter dat nodig vindt.

In zaken, waarin – onafhankelijk van de te nemen beslissingen omtrent de voorlopige hechtenis - meer dan één pro-formazitting kan worden verwacht, kan bijvoorbeeld meteen een aantal zittingen vooruit worden gepland. Voordeel is dat advocaten dan meestal nog geen verhinderingen hebben. Aldus geplande zittingen kunnen geheel of gedeeltelijk vervallen, of qua karakter wijzigen; tijdige berichtgeving door of vanwege de voorzitter (via e-mail) volstaat.